Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України № 146 (646) ♦ Середа, 4 серпня 1993 року ♦ Ціна 40 крб.

У СЕРПНІ ЖИТТЯ КИЯН ПОСОЛОДШАЄ ВДВІЧІ

Замість звичного вже одного, по два кілограми цукру вирішив видати їм цього місяця глава держадміністрації столиці Л.Косаківський, перш ніж вирушити до Японії, де, зокрема, візьме участь у святкуванні 1200-річчя порідненого з Києвом міста Кіото.

Цифри і факти

Нам би вистояти осінь та зиму протриматися

Якщо розподілити продовольство державних ресурсів серед населення України, то виходить, що на місяць на одну людину припадає: 1,9 кілограма м'яса і м'ясопродуктів, 1,4 кілограма цукру, 14,6 кілограма молока і молокопродуктів, 7 штук яєць, 0,22 кілограма олії, 11,2 кілограма хліба і хлібопродуктів. На те, що становище з продовольчими товарами скоро поліпшиться, розраховувати, напевне, не варто. Адже в другому півріччі до державного фонду надійде лише близько 555 тисяч тонн м'яса, що на 25 відсотків менше від запланованого, а недопостачання молока і молокопродуктів становитиме близько 32 відсотків. Як писав російський поет Некрасов, «кушай, Ваня, тюрю, молочка уж нет».

На думку міністра Мінсільгосппрому Юрія Карасика, «значні ускладнення в організації постачання населенню найважливіших продуктів харчування виникають внаслідок місцевого егоїзму. Так, наприклад, Запорізька область, виконавши план постачання м'яса за 5 місяців лише на 7 відсотків, зуміла використати його з власного ринкового фонду на 88 відсотків, Херсонська область — відповідно на 36 і 80 відсотків...»

Більш «апетитна» перспектива чекає на нас наступного року. Виробництво зернових культур заплановано довести до 44 мільйонів тонн (це 108,9 відсотка до показника 1992 року), цукрових буряків — теж до 44 мільйонів тонн (128,2), олійних культур — до 3 мільйонів тонн (123,4), овоче-баштанних культур — до 7,3 мільйона тонн (131,4 відсотка). Проте і в майбутньому не обійдемося без проблем — виробництво і закупівля продукції тваринництва становитимуть у 1994 році на 7- 10 відсотків менше проти 1992 року. Щоправда, це поки що прогнози. Як буде насправді, покаже час. Нам же осінь вистояти та зиму протриматися...

Олександр ВИНОКУРОВ.

Абзац з листа

Чимало людей агітують за передачу всієї землі у приватну власність громадян. Вважаю, що це був би небезпечний крок для держави. У приватну власність потрібно передати лише половину придатної для сільського господарства землі, а другу — обов'язково залишити у власності держави.

Рахмат БАДРЕТДІНОВ, пенсіонер.

Якушинці Вінницької області.

Будемо з бутербродами

Для недопущення перебоїв у постачанні населення м'ясом і маслом у четвертому кварталі нинішнього і першому кварталі наступного року Кабінет Міністрів розпорядився закласти в державний резерв у липні — вересні додатково 30 тисяч тонн м'яса і 25 тисяч тонн масла.

Пам'ять закликає нас бути пильними

Заяву з приводу останніх подій у Криму, і зокрема у Севастополі, прийняло Міністерство внутрішніх справ України.

Воно вказує, що особливого напруження ці події набули 24 липня під час проведення на площі Нахімова у Севастополі санкціонованого мітингу, зорганізованого так званою Російською народною Радою м. Севастополя в особі її лідерів Круглова, Серова, Бистрікова та інших.

(Закінчення на 2-й стор.).

Репліка

Що винен — оддати повинен

Страховий бізнес, якщо ним займатися «з головою», приносить непоганий зиск. Особливо тоді, коли компанія виступає гарантом платоспроможності займача, який бере в банку позику. Бо за цю послугу «відстібає» від кредитної суми не менше десяти відсотків і кладе на свій рахунок.

— Але легко застрахувати фінансовий ризик на папері, — каже заступник голови правління «Градобанку» Володимир Бабич. — Набагато важче виявилося для деяких страховиків погасити банківські кредити своїх клієнтів, які стали неплатоспроможними.

Справді, страховики, як, до речі, й окремі клієнти банку, мали б дбати, щоб їхні бажання збігалися з їхніми фінансовими можливостями. Бо інакше їхній ризик межує, нехай мені вибачають, з авантюрою.

Свого часу більшовицька система ті колгоспи чи райони, які не справлялися з накиненими їм зверху «соціалістичними зобов'язаннями», заносила на «чорну дошку». З відповідними наслідками для боржників. Повертатися сьогодні до такої форми «виховання», очевидно, немає сенсу. Та все ж таки у «Градобанку» небезпідставно вважають, що назвати тих, які потрапили до «чорного списку» злісних боржників, не завадить, що банк і зробить найближчим часом. Щоб клієнти знали, з ким мають справу.

Невже ті, які заборгували гроші банкові і не поспішають їх віддавати, не дбають про своє добре ім'я, як це заведено в бізнесовому світі? Невже?

Роман ВАТРИЧ.

Продиктовано в номер

«Еврейские вести» — у світовому каталозі

«Еврейские вести» — додаток до газети «Голос України» — перші з національних видань нашої країни включені до найбільшого у світі каталога газет і журналів «Бенне медия 1993». В трьох томах каталога, виданого відомою англійською компанією «Бенн бизнес информейшн», міститься інформація про шість тисяч газет і десять тисяч журналів з 225 країн світу. В спеціальному розділі знаходимо дані про єврейські засоби масової інформації, серед яких і газета євреїв України «Еврейские вести».

Включення газети до престижного міжнародного каталога, вважає прес-служба Єврейської ради України, допоможе значно розширити коло її читачів за кордоном.

Уперше в історії

свого існування НАТО готується до прямого втручання у збройний конфлікт. Про це стало відомо після багатогодинних дискусій на сесії Ради Північноатлантичного союзу, яка завершилася в Брюсселі.

У заяві для преси генеральний секретар НАТО М. Вернер наголосив, що ця військово-політична організація підтримує переговорний процес у Женеві з метою справедливого мирного врегулювання боснійського конфлікту. Водночас, повідомив він, НАТО розпочало «негайну підготовку для завдання ударів з повітря по позиціях боснійських сербів, якщо ті продовжуватимуть блокаду Сараєва». При цьому, за словами М. Вернера, будь-які воєнні акції НАТО здійснюватимуться лише з дозволу РБ ООН і у відповідності до резолюцій Об'єднаних Націй.

Обережно зі словами!

Цілком вигаданими й передчасними є твердження про причетність інгушів або осетинів до вбивства минулої неділі В. Поляничка і А. Корецького. Таку заяву зробив керівник прес-центру тимчасової адміністрації Північної Осетії Ю. Рублевський. На його думку, заяви, зроблені до завершення слідства, про винність осіб тієї чи іншої національності будуть лише каталізатором подальшого загострення ситуації у північнокавказькому регіоні, призведуть до нових жертв.

Цитата дня

«Дуже важливо збільшити експорт східноєвропейських країн і колишнього СРСР у західні держави, відкрити для них західні ринки. Багато обмежень в цьому питанні має бути знято. Без цього немає майбутнього для процесу перетворень і розвитку у країнах, що стали на шлях ринкових реформ».

М.Сарчинеллі, віце-президент Європейського банку реконструкції і розвитку.

ПАМ'ЯТЬ ЗАКЛИКАЄ НАС БУТИ ПИЛЬНИМИ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

Спокійний хід мітингу було перервано закликами Круглова та офіцера Чорноморського флоту Чернятевича вирушити до причалу на зустріч із народними депутатами Верховної Ради Росії Пудовкіним, Саєнком, Югіним, котрі, порушуючи міжнародне право, законодавство України, прибули на гарнізонну базу у Севастополь.

Деякі учасники мітингу, підкреслюється в заяві, не зважили на застереження міліції, вчинили не тільки адміністративні, а й кримінальні порушення, зокрема блокували транспортні комунікації, закликали до дій, що загрожують громадському порядку і безпеці громадян. Причому, МВС звернулося особисто до громадянина Севастополя О. Круглова, який 29 липня знову намагався спровокувати людей, вдався до силового тиску, пікетуючи будинок міської держадміністрації. МВС відверто вказує, що лише депутатський мандат не дозволяє вжити щодо цього громадянина законні санкції. Як не прикро, але МВС, звертаючись до таких співвітчизників, як О. Круглов, змушене запитувати і в своїх колег у погонах — військових: «Чому міліція, виконуючи закони держави, охороняючи порядок у ній, стоїть поза політикою, а ви весь час прагнете втягнутися у неї?». Тут же Міністерство внутрішніх справ дякує за витримку, принципову позицію у цій критичній ситуації командуючому Чорноморським флотом адміралу Е. Балтіну, якого, до речі, міліція захистила від хуліганських вихваток мітингуючих.

«Пам'ять закликає нас бути пильними,— вказується насамкінець у зверненні.— Адже саме з такого протистояння починався Сумгаїт, Фергана..., Нагірний Карабах... А хто цього хоче?».

«СТАВЛЕННЯ АМЕРИКАНЦІВ ДО УКРАЇНИ ЗНАЧНО ПОКРАЩИЛОСЬ»

Про це заявив міністр оборони України К. Морозов. Виступаючи на прес-конференції, присвяченій підсумкам візиту військової делегації України до США, він, зокрема, сказав, що програму поїздки виконано в повному обсязі.

Під час переговорів, провадив далі К. Морозов, розглядалися питання, пов'язані з обороною України й гарантіями її безпеки. Результатом цих переговорів стало підписання міністрами оборони двох держав меморандуму про взаєморозуміння та співробітництво в галузі оборони. Цей документ, за словами К. Морозова, дає можливість розвивати двосторонні відносини в практичній площині. Сторони також досягли домовленості про створення спільних робочих груп, які з серпня почнуть діяти в Києві та Вашингтоні. Члени цих груп вивчатимуть умови будівництва збройних сил двох держав, а також запропонують оптимальні напрямки їх реформування та розвитку.

Щодо ратифікації договору СНО-1 міністр оборони України сказав, що про це йшлося в держдепартаменті США. Але військова делегація України розв'язувала лише ті питання, які були в її компетенції. Що стосується власне процесу роззброєння, то його вже розпочато в Україні й буде здійснено в кілька етапів. На першому етапі буде знято 10 бойових ракет і 60 ядерних боєголовок.

Володимир ТЕТЕРУК.

ЕКОНОМІКА ДИКТУЄ ПОЛІТИКУ

Ряд політичних партій України виступив з заявами, в яких вони, аналізуючи економічну ситуацію в Україні, вимагають від Президента, Верховної Ради, уряду енергійних дій щодо дальшого розвитку ринкових відносин. Зокрема, Демократична партія України, Ліберально-демократична партія, Народна партія, Народна Рада Верховної Ради, Партія демократичного відродження, Соціал-демократична партія, Християнсько-демократична партія, Українська республіканська партія та інші у спільній заяві вимагають: прийняти законодавчі акти, які забезпечували б становлення ринку землі в Україні; розпочати цивілізовану приватизацію; зорієнтувати податкову політику держави на розширення податкової бази і сприяння розвитку підприємництва; розділити монетарну і фіскальну політику держави; розробити і здійснити антиінфляційні заходи; лібералізувати ціни, зробити ринковою заробітну плату; відмовитись від державної підтримки неефективних виробництв; розробити і здійснити широкомасштабну програму зайнятості шляхом організації громадських робіт, перекваліфікації тощо.

Політвиконком партії Трудовий конгрес України, оцінюючи спільну заяву керівних органів Білорусі, Росії, України про невідкладні заходи по поглибленню економічної інтеграції та опублікований проект договору про утворення економічного союзу країн СНД, заявляє: ТКУ переконаний, що мова може і повинна вестись лише навколо договору про утворення економічного союзу країн СНД. Тільки в цьому контексті доцільно розглядати заяву керівників урядів Білорусі, Російської Федерації і України. Укладання ж паралельно ще тристоронньої угоди лише підриває авторитет України як одного із ініціаторів утворення економічного союзу, стимулює небажане протистояння і негативно впливає на ситуацію.

Проект є калькою з нормативних актів Європейського союзу і не враховує специфічних особливостей сучасного розвитку країн колишнього СРСР, в тому числі й України. Мається на увазі незавершеність процесу становлення економічного суверенітету та власної державності. Від об'єктивного розпаду СРСР до національної, економічної та політичної консолідації кожної держави і лише після цього до міждержавної інтеграції — такою і лише такою може бути філософія утвердження нових принципів взаємодій, говориться у зазначеному документі. Іншими словами, неможлива ефективна інтеграція без розбудови ефективної національної економіки. З огляду на це, на даному етапі суспільного розвитку може йти мова лише про таку економічну угоду, яка взаємною підтримкою кожного із суб'єктів і всіма своїми структурами спрямовувалась би на утвердженні в кожній з держав перш за все національної суверенності. Потрібно зрозуміти, що без завершення процесу формування цілісної в усьому обсязі відповідних параметрів національної економічної системи, завершення процесу формування національного ринку інтегруватися у більш високі ефективні міждержавні структури є марним прагненням.

З іншого боку, проект економічної інтеграції може отримати нашу підтримку лише за умови симетричності його побудови — рівності прав кожної із сторін. Вихідною ланкою такої інтеграції має стати утвердження основаного на функціонуванні національних грошових одиниць міждержавної валютної угоди. Концепцію такої угоди, яка базується на запровадженні наднаціональної розрахункової одиниці, розроблено спеціалістами ТКУ.

Абсолютно неприйнятною є теза про неприпустимість членства країн-учасниць в інших економічних союзах і об'єднаннях. Така норма суперечить не лише корінним інтересам України, а й існуючій практиці сучасних міждержавних відносин.

Виходячи із принципової позиції партії на здійснення лінії з консолідації суспільства, політвиконком ТКУ звертається до різних політичних сил держави зосередити свої зусилля на внесенні конструктивного вкладу в удосконалення опублікованого проекту.

Нехай іще «походять»

Незважаючи на те, що російські рублі випуску 1961—1992 років уже не є офіційними грішми в самій Росії, національні банки Азербайджану, Вірменії, Молдови та Придністров'я, враховуючи нестачу готівки, вирішили дещо продовжити життя папірців у своїх державах. В Азербайджані ще місяць використовуватимуть купюри від 1 до 10 рублів, а в Придністров'ї рублі прийматимуть лише від своїх громадян.

ЧИНОВНИК, ВІР: ЗІЙДЕ ВОНА, ЗОРЯ ПРИНАДЛИВОГО ЩАСТЯ

Національний банк України видав розпорядження про обмеження первинної кредитної емісії. Комерційні банки у липні—серпні видаватимуть кредити клієнтам на загальну суму лише на 10 відсотків, яка перевищує суму кредитів, виданих у попередньому місяці.

Тимчасово вільні власні кошти комерційні банки можуть використовувати понад встановлений ліміт лише для кредитування закупівель пально-мастильних матеріалів, витрат на збирання врожаю тощо. Причому в цьому разі комерційний банк має погоджувати свої дії з НБУ.

Наш Національний банк заборонив видавати в липні—серпні міжбанківський кредит для всіх комерційних банків за винятком Ощадного, який має право кредитувати урядові програми.

Крім того, НБУ не надає централізовані кредити і навіть не розглядає питання про рефінансування комерційних банків, які проіснували менш як рік.

А суб'єктам господарської діяльності, що мають валютні рахунки, взагалі заборонено давати кредити на фонд споживання. Ось як прокоментував ці дії НБУ президент Асоціації комерційних банків України, народний депутат України Олександр СУГОНЯКО.

Є й така думка

Розпорядження НБУ має всі ознаки документа зворотної дії. У нас, на жаль, чимало розпоряджень набирають чинності «заднім» числом. Так і телеграма НБУ, підписана його головою Віктором Ющенком аж 21 липня, регламентує діяльність комерційних банків, починаючи з 3 липня. Отже, документ не тільки не правомочний, а навіть не зареєстрований у Мінюсті України згідно з Указом Президента № 493/92 від 3 жовтня 1992 року.

На перший погляд, розпорядження НБУ продиктоване турботою про стримання інфляційних процесів, ефективне використання первинної кредитної емісії. А насправді цей захід призведе лише до посилення адміністративного тиску з боку НБУ, наростання платіжної кризи в сфері виробництва, а отже, і до згортання ділової активності. Бо що означає обмеження суми приросту кредитних вкладень 10 відсотками тоді, коли темпи інфляції за останній місяць сягнули за 1000 відсотків, а ціни на матеріали і сировину зросли майже втроє?

Те саме можна сказати і про обмеження маржі для коштів, мобілізованих комбанками самостійно. За комісійних 5 відсотків жоден банк не зможе вижити, не кажучи вже про потребу його розвитку, технічного оснащення, будівництва. Таке обмеження могло б бути зрозуміле за умови, що НБУ поставив собі за мету розорити половину комерційних банків, але ж натомість ми щодень чуємо запевнення про необхідність створення банківської системи України, розвиток широкої мережі фінансових установ, за насиченістю якими Україна залишається чи не на останньому місці в світі. У найгіршому стані опинилися молоді, ще незміцнілі комерційні банки, які не проіснували й року. Замість допомоги НБУ кинув їх напризволяще, надавши вибір: або розоритися, або широко відкрити обійми тіньовим структурам.

На порушення з боку суб'єктів господарської діяльності штовхає і розпорядження НБУ про заборону видавати кредити на споживання підприємствам, що мають на рахунках валюту. Як відомо, проконтролювати наявність валюти на рахунках своїх клієнтів банк практично не може: по-перше, це не його функція; по-друге, для контролю банку треба мати щонайменше власний загін податкової поліції; і по-третє, заборона призводить лише до зловживань, приховування дійсного стану справ і до хабарництва.

До речі, розпорядження Національного банку загалом саме й призведе до нових зловживань, хабарництва: надто багато кредитів комбанк віднині видаватиме за погодженням з обласними управліннями Національного банку, місцевими адміністраціями тощо. А чим більше чиновників буде в ланцюжку погоджень...

Тому, на мою думку, потрібно було б скасувати цю телеграму чи бодай змінити деякі найбільш одіозні пункти. Втім, я маю сумнів, що це станеться. Останнім часом особливо відчувається спроба адміністративного впливу в фінансовій сфері.

Ось свіжий приклад. Нещодавно мені потрапив до рук проект Указу Президента України «Про зміни у валютному регулюванні». Так от, цим проектом передбачено «надати КМ України за погодженням з Національним банком... встановлювати офіційний обмінний курс української національної валюти до валют інших країн». Регулювання обмінного курсу має проводитися на основі торгового балансу. Але ж в Україні немає не те що самого балансу, а навіть розроблених методик складання цього балансу. Не інакше як державні мужі визначатимуть за такої ситуації співвідношення карбованця до долара методом голосування.

У той же час проект Указу передбачає створення широкої мережі міжбанківських валютних бірж. Та за адміністративного встановлення офіційного курсу валютні біржі стануть просто не потрібні — валютний виторг від експорту приховуватимуть за кордоном. Загалом же, на думку експертів Асоціації комерційних банків, введення адміністративного регулювання офіційних обмінних курсів української національної валюти до іноземних валют — антиринковий захід, він призведе до відриву офіційного курсу від того, що реально складається всередині країни.

Таке рішення стимулюватиме відплив валютних капіталів від комерційних банків на чорний ринок, втечу комерційних капіталів за кордон, зменшення пропозицій іноземної валюти на внутрішньому міжбанківському ринку, а згодом і до повної ліквідації останнього.

Наслідком такої політики, на думку наших експертів, стане повне банкрутство і некредитоспроможність України як держави на зовнішніх валютних ринках.

Втім, проект Указу ще не підписано. Але від того спроба адміністративно вплинути на фінансову систему України є не менш серйозною загрозою.

ЧИ ТРЕБА ПОМИРАТИ, ЩОБ ОДУЖАТИ?

З початку червня, коли відбувся шалений стрибок цін, минуло небагато часу, але вже можна не тільки підбити деякі підсумки, а й прогнозувати подальший розвиток подій. На жаль, підтверджуються думки, що такі кроки в такому виконанні завдадуть Україні тільки лиха. Деякі наслідки лежать на поверхні: хоча б знецінення заощаджень людей. Залишається велика напруга з готівкою. І хоча її можна досить швидко зняти, все ж незрозуміло, чому це не зроблено раніше.

Але нині мені хочеться звернути увагу на більш глибинні наслідки, дія яких — і дія надзвичайно негативна — триватиме довго і впливатиме на всю економіку держави. Тим важливіше це здається через те, що керівники уряду невпинно твердять: іншого шляху вони не бачать. А вже звідусіль лунають тривожні сигнали, що внаслідок стрибка цін українські товари втрачають конкурентоспроможність навіть на ринках СНД. Передбачити це було неважко, стосовно цього було чимало попереджень, але вони були відкинуті тими, хто приймав рішення про рівень цін. Писав 2 червня в «Голосі України» і я, що «цілком ймовірні стають криза платоспроможності, хвиля банкрутств і неминуче зростання соціальної напруги». На жаль, так воно і сталося. Як щось буденне вже сприймають повідомлення засобів масової інформації про зупинки на невизначений час одного підприємства за одним. Само по собі це боляче, та ще болючіше те, що серед них не тільки представники військово-промислового комплексу, а й ті, які випускають дуже потрібні для людей товари. І як пояснити людям причини того, що діється?

Мабуть, доцільно зробити невеликий відступ. Багато хто поділяє думку, що біди нашої економіки цілком полягають в неефективності державного сектора, що найшвидший шлях подолання цих бід — у найшвидшому, навіть примусовому, впровадженні приватної власності в усіх галузях економіки. При цьому не береться до уваги, що для виживання і розвитку як приватного, так і державного підприємства необхідна умова, яку я назвав би наявністю сприятливого економічного середовища. Чи існує воно нині в Україні? Ні. Бо нині економічна політика у нас — свідомо чи ні, то інша річ — спрямована на зменшення платоспроможного попиту як підприємств, так і окремих громадян. І просто наївно за таких умов розраховувати на піднесення виробництва та ділової активності. Після стрибка цін усі підприємства стоять перед низкою проблем: треба знайти кошти для оплати неймовірно зрослих рахунків за електроенергію, матеріали. Не заплатиш — завтра зупинишся. З іншого боку, потрібно кошти для підвищення зарплати працюючих. Усе це вимагає, щоб оборотні кошти підприємств зросли одразу в декілька разів, що можливо лише за умови блискавичної реалізації власної продукції за відповідно збільшеними цінами. Але ж для цього треба, щоб мали кошти покупці! Як бачимо, коло замикається, швидко набирає темпів ланцюгова реакція скорочення попиту як на товари для населення, так і на продукцію виробничо-технічного призначення.

Чим це може скінчитися? Мабуть, чималим лихом. Доказів можна було б навести багато, використаю один, здається, вельми вражаючий. Усі ми пам'ятаємо, скільки сарказму було у виступах депутатів, представників профспілок, преси щодо встановлення у розрахунках межі норми споживання м'яса менше 30 кг на рік. Уряд пояснював це тим, що, безумовно, треба більше, але, на жаль, виробляємо мало. Та ось стрибок цін зробив м'ясо для багатьох недоступним і позиція урядовців одразу змінилася: вони направляють до Верховної Ради законопроект про встановлення стопроцентного ввізного мита на м'ясо, зараховано його до «товарів, що в достатньому обсязі виробляються в Україні». А поряд з цим пропонується встановити таке мито на «молоко і молочні продукти, яйця птиці, харчові продукти тваринного походження, жири і масло тваринного і рослинного походження, цукор». Не знаєш: сміятися чи плакати? Скоріше друге, бо бачите: мало того, що ціновою політикою зробили власні товари недоступними для людей, так давайте не пустимо до себе чужі товари за нижчими цінами. Як, що це вважається нормальним, то вже не дивує й те, що рішення про подальше (в кілька разів) підвищення цін на газ та електроенергію приймає вже не уряд, а просто Мінекономіки.

Наша економіка дуже нагадує вкрай хвору людину. Але ж такий стан вимагає від її лікарів надзвичайно виважених методів лікування, і як тут не згадати давню заповідь: «Не зашкодь!» Як на мене, то є багато шансів, що нинішнє лікування значно знизить температуру «хворого», але це вже буде стабільна, низька температура неживого тіла. А тому постає питання: чи неодмінно помирати, щоб одужати?

Я вважаю, що лікувати нашу економіку треба не скороченням платоспроможного попиту, а його розширенням. Проблема ця складна, багатогранна. Зупинюся лише на деяких моментах, про які вже говорив на сесіях Верховної Ради і які багато в чому зводяться до запобігання необгрунтованому зростанню цін.

Не варто сподіватися на якесь поліпшення справ, доки будемо мати нереальний курс карбованця до рубля та інших валют. Дивно те, що все це розуміють, але практичних кроків — ніяких. Нині курс карбованця до рубля формується за вузьким переліком товарів, тому він має спекулятивний характер. Якщо літр бензину в Росії коштує близько 100 рублів, а в нас його ціна доходить до 1500 крб., то щодо бензину мали б курс 15:1. Але ж товаропотоки між двома країнами не обмежуються тільки бензином. І курс «дикого ринку» ближчий до реального і значно кращий для карбованця. Чому ж тоді уряд і Національний банк так уперто тримаються «свого» курсу? Чи то вони не хочуть помічати, що цей курс за реальних умов значного перевищення нашого імпорту з Росії над експортом має згубну, можна сказати, руйнівну силу. Адже кожен рубль ціни будь-якого товару, що ввозиться в Україну, множиться на цей курс. Результат один — зростають ціни, падає конкурентоспроможність українських товарів.

Постає багато питань і щодо кредитної політики. Передусім: чи таке вже благо висока плата за кредити; чи не є вона однією з причин інфляції; чи правильно, що в ціні товарів ця плата сягає декількох десятків відсотків, а для цукру вона сягнула 40 відсотків? Мабуть, кредитна політика повинна бути гнучкішою і різноманітнішою, бо часто виграш на якомусь окремому етапі обертається програшем кінцевим. Наприклад, в оборотних коштах торгівлі завжди дуже значну частину становили пільгові кредити, адже товари треба спочатку за щось купити, а вже потім реалізувати. Тепер висока плата за кредити примусила торгівлю відмовлятися від них, що ставить у скрутне становище й товаровиробників, які не можуть одержати передоплату за свою продукцію. Найбільше ж від цього страждають покупці. Подібні питання виникають і щодо застосування податку на добавлену вартість, який у нас фактично є податком з продажів.

Врешті-решт, не одні ми у світі, можна і треба скористатися досвідом інших країн. А він свідчить про те, що більшість з них (якщо не всі) значною мірою досягли розвитку економіки за рахунок використання іноземних інвестицій.

На жаль, схоже на те, що в Україні зроблено чимало, аби відштовхнути інвесторів. Уже минув час, щоб розвіялися наївні уявлення, що інвестори стануть у чергу, аби вкласти свої гроші в нашу економіку. Замість цього прийшло усвідомлення, що головне для них — упевненість у стабільності в країні взагалі, і в її законодавстві зокрема. Але ми відлякуємо їх від себе не просто безперервними змінами законів, а й невпинним погіршенням статусу інвесторів та зменшенням захисту інвестицій. Мабуть, варто згадати ще одне давнє висловлювання: гра за постійно мінливими правилами — це гра взагалі без правил. І годі сподіватися знайти серед інвесторів бажаючих грати в такі ігри.

Рамки газетної статті не дають можливості докладніше аргументувати окремі положення, висвітлити інші. Сподіваюсь, що певною мірою переконав читача: наша економічна політика потребує істотних коректив.

В. ПЕТРОВ,
народний депутат України.

Польовий стан

ДОРОГА ЛОЖКА ДО ОБІДУ

Дощі цього літа добряче надокучили буковинським жниварям. Та тільки-но світлішає небозвід, як люди виходять на лани, щоб дати раду високому врожаєві.

— Нині в області повністю скошено й обмолочено ранні колосові та зернобобові культури,— прокоментував ситуацію начальник обласного управління сільського господарства Михайло Григоренко. — Вродили вони як ніколи. Ячмінь, приміром, по 37, а горох — по 34 центнери з гектара.

Почали масову косовицю пшениці. Перші її намолоти — 45 центнерів з гектара. Дещо з випередженням графіка збирають вирощене хлібороби Кельменецького та Новоселицького районів, адже кліматичні умови тут сприяли швидкому дозріванню колосових.

Визначились і перші рекордсмени за врожайністю. Це Кіцманський, Заставнівський та Новоселицький райони, де пшениці збирають по 40—45 центнерів з гектара.

Серед господарств немає рівних колгоспові «Зоря» Заставнівського району, де головує досвідчений фахівець Василь Штеф'юк. Місцеві хлібороби збирають по 80 центнерів озимої пшениці з гектара. І це для них не дивина. Тут давно культивують сорт «Харківська-11», тож уже пересвідчилися: для їхніх земель він найбільш підходящий. Вміють вирощувати в «Зорі» й горох — його зібрали по 50 центнерів з кожного гектара.

Колгосп імені Кірова цього ж району з успіхом випробовує на своїх землях перспективний сорт озимого ячменю «Основа», який вродив по 75 центнерів з гектара.

На Буковині не почуєте нарікань на нестачу механізаторських кадрів. Навпаки, в деяких господарствах є по два, а то й по три рівноцінні комбайнові екіпажі. Яким «бубликом» зуміли заманити людей до нелегкої праці? Зробила свою справу натуральна оплата — кожний район передбачив розрахунок збіжжям. Причому його обіцяно кожному учаснику збирального комплексу — від тракториста до скиртувальника.

У Заставнівському районі зерно і грошові виплати передбачено також для керівників і спеціалістів. Але за умови, що вони зуміють згуртувати людей на час жнив, налагодять чітку роботу підпорядкованих служб. Заставнівці диференціювали оплату комбайнерів: за кожну тонну намолоченого збіжжя членові екіпажу належить по 400 карбованців. А якщо нива дає по 70—80 центнерів, то приплюсовують ще 600 карбованців.

Усі категорії жниварів отоварюватимуть зерном. Але люди побоюються, що воно влетить їм у гарну копійку, адже за зерно доведеться сплачувати високий прибутковий податок. Напередодні жнив Кабінет міністрів обіцяв скасувати його, щоб хоч цим полегшити долю селян. Але косовиця вже минула екватор, а хліборобам ніхто не кидає «рятівного круга», що може пригасити їхній ентузіазм.

Василь БАБУХ.
Чернівецька область.

Ситуація!

І МЕР, І ВІЦЕ-ПРЕМ'ЄР — В ОДНІЙ ОСОБІ?

Юхим Звягільський, призначений під час нещодавнього шахтарського страйку першим віце-прем'єром України, донині продовжує виконувати обов'язки мера — голови міськради і міськвиконкому — Донецька. Колишнього директора шахти імені Засядька із цієї посади має право звільнити, як відомо, лише сесія міськради, а її чергове проведення у зв'язку із відпускною порою перенесено аж на початок осені.

Тим часом Ю. Звягільський, попри чималу зайнятість у Києві, частенько відвідує шахтарську столицю. До цього його спонукає не лише головний міністерський обов'язок — ведення переговорів із схильним до страйку регіоном. Як правило, щотижня у своєму мерівському кабінеті він приймає із різних питань земляків, проводить робочі засідання міськвиконкому, зустрічається із керівниками донецьких підприємств — нещодавніми своїми колегами.

Високопоставленого урядовця можна побачити і на вулицях міста, в крамницях: певне, не обходять проблеми постачання донечан продуктами харчування. Так, нещодавно мер дійшов висновку, що ціну на вершкове масло, яке виробляє місцевий молокозавод, можна знизити аж на тисячу карбованців; що ковбасу тут не купують не лише із причин її дороговизни, а й низької, поганої якості; що в більшості магазинів міста огульно маніпулюють цінами. З усіх фактів Ю. Звягільським дані відповідним органам вказівки...

Отож, сьогодні досвідчений Юхим Леонідович діє, як то кажуть, на два фронти. Та вже у вересні він має полишити мерівське крісло у Донецьку, бо сумісництво посади голови міськради із посадою першого віце-прем'єра, як вважають місцеві депутати — опоненти Ю. Звягільського, виглядає не тільки не етично, а й протизаконно. Позиція ж самого мера — віце-прем'єра була висвітлена в двох його розпорядженнях: щодо питань, які стосуються компетенції голови міськради і голови міськвиконкому. Ці ж самі опоненти вважають, що Ю. Звягільський не збирається писати заяву про відставку з посади голови міськради і голови міськвиконкому, переклавши, в якійсь мірі, свої обов'язки на першого свого зама — В. Рибака.

Так хто і коли очолить, вдихне віру у понад мільйонне місто? — це питання досить актуальне для донечан. Бо вони ще пам'ятають досить новітню, як і досить загадкову історію, із першим «радієцем» від демократів Олександром Махмудовим... Люди не забули, як опісля — понад рік — жили вони без місцевої влади. І ось прийшла «сильна рука» — науковця змінив директор. Їх мер — директор стає політиком-урядовцем на державному рівні. Можливо, донечани просто не хочуть відпускати від себе Юхима Леонідовича?

Юрій ДОЦЕНКО.

«НЕ СТРІЛЯЙТЕ — МИ СВОЇ!»

У село Курінька Чорнухинського району працівників органів внутрішніх справ навідалися надвечір, щоб перевірити, як зберігається зерно і чи не крадуть його. Нічого підозрілого не виявили, але в тракторній бригаді знайшли комбайн, бункер якого був ущерть наповнений зерном. Певно хтось приготував для себе.

Міліціонери попрощалися, а як стемніло, переодяглися у цивільне вбрання, всілися на мотоцикли і поїхали до тракторної бригади. Звідки їм було знати, що голова місцевого сільгосппідприємства теж виявив наповнений зерном бункер, запросив на поміч людей з мисливськими рушницями і влаштував засідку. Не встигли охоронці правопорядку висадитися, як потрапили під приціл. Стріляли без попередження. На щастя, вгору. «Не стріляйте,— загукали приїжджі,— ми свої!»

Перевірили міліцейські посвідчення і розвели руками — чого, мовляв, у житті не трапляється! Жаль, що справжні крадії не з'явилися...

Павло КАРНАУХ.
Полтавська область.

Продиктовано в номер

Якщо це — відторгнення?

Не встигла наша газета повідомити про фіаско з референдумом у Павлограді, котре обійшлося в 40 мільйонів карбованців, як у сусідньому шахтарському місті західного Донбасу Першотравневську провели аналогічний, свій. Знову з'ясовували ставлення виборців до місцевих депутатів і їхнього ватажка, як того жадали гірники-страйкарі. Але тут скористалися зі свого права ще менше внесених до списків —лише близько двадцяти відсотків.

Нічого не навчив, отже, першотравневців не тільки гіркий досвід розчарування сусідів-павлоградців, а й жовтоводців, які ще раніше перші в Дніпропетровській області безрезультатно влаштовували місцевий референдум про довіру «домашній» владі. То ж чи не пора тлумачити урок й дещо інакше: звелися нанівець будь-які надії на Ради, обрані за вчорашніх часів, і просто треба давно влаштовувати нові вибори, а не морочити голови людям їхнім же коштом?

Зростає рідня Ужгорода

Обласний центр Закарпаття до нещодавна мав сім закордонних міст-побратимів: у Словаччині, Угорщині, Німеччині та США. Днями «рідню» Ужгорода поповнило невеличке містечко Пукерсфорд, що майже в передмісті Відня (Австрія). Колись воно було частиною столиці. Але згодом добилося «незалежності» і отримало відповідний статус.

Гості подарували ужгородцям герб свого міста, виконаний з воску, відвідали пам'ятні куточки обласного центру, взяли участь у відкритті меморіальної дошки відомому закарпатському художнику Альберту Ерделі.

Ювілеї

Вінок пам'яті з «найріднішого краю»

1 серпня минуло 80 років з дня смерті Лесі Українки

У листі до матері О. П. Косач (Олени Пчілки) Леся Українка писала: «Найрідніший рідний край для мене — Волинь...» Велика поетеса мала право на такі слова. Саме на Волині, у старовинному Луцьку, в 1880 році Леся написала свій перший поетичний твір — «Надія». З раннього дитинства маленьку Лесю вабили сповнені романтики й таємничості мури Луцького замку з могутніми вежами, на березі Стиру любила спостерігати святкові гуляння міської молоді, захоплювалася піснями про Бондарівну, славного Кармелюка. В Луцьку й досі зберігаються будинки, де протягом 1879-1880 і 1890-1891 років жила Леся Українка.

На Волині свято бережуть пам'ять про Лесю Українку. Її ім'ям названо міський парк — улюблене місце відпочинку лучан. У ньому на центральній алеї — скульптурне зображення поетеси із стелою, яка нагадує розкриту книгу. А на Театральному майдані міста — величний пам'ятник геніальній поетесі. Саме біля нього першого серпня — день пам'яті Лесі Українки — і відбувся літературний вінок пам'яті й шани. До підніжжя пам'ятника лучани й гості з діаспори поклали вінки й букети живих квітів. Письменники й просто шанувальники творчості поетеси говорили про віще слово Лесі Українки, що кличе всіх нас сьогодні до єдності.

Богдан БЕРЕКЕТА.
Волинська область.

Фотофакт

Традиція бути першими

Місяць тому конференція трудового колективу харківського заводу «Оргтехніка» одностайно вирішила перейти на оренду підприємства, яке свого часу першим у місті започаткувало орендний підряд.

Ось уже другий рік володарі акцій одержують тут стійкі прибутки до 20 процентів номіналу. Така форма господарювання дає ефект. У минулому році прибутки заводу зросли на 80 процентів, причому не за рахунок підвищення цін на продукцію, а у результаті збільшення її випуску. А продукція заводу — кулькові авторучки — користується чималим попитом.

Нещодавно «Оргтехніка» стала одним з засновників спільного україно-німецько-швейцарського підприємства, що дозволить їй вийти на світовий ринок, модернізувати обладнання, налагодити ритмічні поставки сировини.

На знімку: на дільниці складання кулькових ручок працюють автомати, виготовлені заводськими умільцями.

Фото Бориса ДЕМБИЦЬКОГО.

Коротко

Московський банк порушує наші закони

Згідно з розпорядженням Національного банку України зупинено діяльність Запорізького представництва потужного комерційного банку «Менатеп». Йому пред'явлено претензії у зв'язку з порушенням Закону України «Про банки і банківську діяльність». Клієнтам «Менатепу» в Запоріжжі рекомендовано знайти надійніші банки.

Олександр МИХАЙЛЮТА.

Пригрілися

Чернігівський провід Руху ознайомив голову обласної Ради Олександра Лисенка з протестом, у якому висловлено стурбованість діяльністю райрад, що сприяють відродженню КПУ. У багатьох районах реєстрація членів КПРС, райпартконференції комуністів відбуваються у приміщеннях Рад.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Кашпировський став кримчанином

Анатолій Кашпировський, котрий свого часу набув широкої популярності у лікуванні «від усіх хвороб», став кримчанином, придбавши на півострові прекрасний особняк. Проте житиме тут не часто. Його знову запрошують до США, Польщі, Чехії і, за словами самого Кашпировського, — 270 міст СНД.

Олександр ПІЛАТ.

Офіційно

Ціни на хліб буде вирівняно

Представник Президента України в Чернівецькій області Іван Гнатишин видав розпорядження, яким регулюється порядок реалізації хліба та хлібобулочних виробів.

Спричинене це тим, що в різних регіонах Буковини через енергетичні, транспортні витрати вартість цієї продукції формують по-різному, що й обурює споживачів. Ця різниця дуже істотна, особливо в гірських районах. Щоб перекрити її, вирішено створити фонд стабілізації цін на хліб. Для цього відкривають спеціальний банківський рахунок. Кошти фонду формуватимуть з відрахувань хлібопекарських та хлібопереробних підприємств, які відпускатимуть хлібопродукцію вартістю, що нижче від середньообласної роздрібної ціни. Сюди входитимуть добровільні внески підприємств та організацій, надходження з бюджету й позабюджетних фондів. Кошти фонду стабілізації звільняються від сплати податків та інших зборів.

Перший внесок на цю справу зробила обласна держадміністрація у розмірі 60 мільйонів карбованців.

Василь БАБУХ.
Чернівці.

Почім референдум?

Громадянам України навряд чи вдасться 26 вересня висловити ставлення до Президента і Верховної Ради. На першому ж засіданні Центральної комісії з всеукраїнського референдуму, яке відбулося 29 липня, поставлена під сумнів сама можливість його проведення. Це пов'язано з тим, що Верховна Рада не визначила зміст і форму бюлетенів. До того ж вона не прийняла рішення про фінансування цієї акції. За цінами на перше липня референдум мав коштувати 22,1 мільярда карбованців. Граничним терміном для вирішення всього кола питань є 10 серпня.

Рух-ПРЕС.

Ситуація

«ПЕРЕВОРОТ» З ТОЧКИ ЗОРУ ЗАКОНУ

Учора в футбольному клубі «Динамо» (Київ) відбулася прес-конференція за участю президента ФК В.Безверхого, віце-президента В.Веремєєва і представника міжнародної юридичної фірми А.Галя. Вперше за останні дні учасники прес-конференції, інформуючи журналістів про нові події, пов'язані з відомим «переворотом», керувались не емоціями (цілком зрозумілими і логічними в подібних ситуаціях), а говорили мовою закону і права. Тому найчастіше доводилося вступати в діалог з представниками преси саме А.Галю.

Відповідаючи на запитання, він посилався на документи і відповідні параграфи чинного законодавства. На думку юриста, на сьогоднішній день цілком визначено можна відповісти на ряд принципових питань, що ставлять крапки над «і» на цьому етапі конфлікту. АТ не являється правонаступником ФК «Динамо». Існують незаперечні факти порушень, припущених при створенні і реєстрації Акціонерного товариства. Журналістам було розтлумачено спірні моменти у питанні про належність спортивних баз, центрального павільйону стадіону «Динамо» та інших об'єктів, господарями яких вважає себе і футбольний клуб, і київська рада «Динамо». Факт передання цих споруд свого часу футбольному клубу не викликає сумнівів. Але позаяк обидві сторони й по сьогодні не можуть дійти згоди, проблема мусить вирішуватися у встановленому законом порядку — це тверда позиція і керівництва футбольного клубу, і А.Галя.

Не вдаючись у деталі, скажемо, що керівництво ФК «Динамо» надалі не має намірів вести які б то не було дискусії з протилежною стороною. У вирішенні всіх конфліктних питань керуватися виключно нормами і положеннями чинного законодавства і чекати рішення суду.

За час перебування першої команди ФК на тренувальному передсезонному зборі в Норвегії акціонери, як було повідомлено журналістам, здійснили спробу переманити на свій бік гравців і другої команди клубу. Причому цього разу їхні дії вписались би в сценарій низькопробного детективу: зникнення документів із службового кабінету начальника другої команди, подвійні заявки на участь у чемпіонаті країни, завірені федерацією, збирання підписів гравців біля входу на стадіон... на капоті автомобіля. Сюди ж це призвело до відсторонення тренерів В.Онищенка і В.Зуєва і до призначення на капітанський місток корінного динамівця О.Лисенка. Спровокувати або підтверджувати наведені тут факти також, судячи з усього, належить судовим інстанціям.

А тим часом футбольний клуб «Динамо» (Київ) продовжує свою діяльність. Останні події змусили дещо прискорити процес законного акціонування клубу. Є кілька пропозицій на участь у наступному акціонуванні від ряду відомих і шанованих фірм і організацій. Президент клубу В.Безверхий сказав, що такі пропозиції надходять також з-за кордону. Викрадена протилежною стороною, ідея акціонування поділовому, без кваплення реалізується в клубі. Причому, знову ж таки за словами В.Безверхого, двері для можливих акціонерів залишаються відкритими, і клуб готовий розглянути будь-які пропозиції від серйозних партнерів.

Кримінальна хроніка

Злодії комп'ютеризуються

З апартаментів калуського концерну «Хлорвініл» викрадено чотири імпортні комп'ютери. Складність ситуації полягає в тому, що в руки злодіїв разом з дорогим обладнанням потрапила й важлива інформація, яка становить комерційну таємницю.

Дирекція концерну заявила про крадіжку в органи міліції та Службу безпеки, сподіваючись, що вони повернуть пропажу. Про всяк випадок не забула звернутися й до цивільного населення з конкретним закликом: того, хто наведе на слід злодіїв, чекає мільйон карбованців винагороди.

Василь БАБІЙ.
Івано-Франківська область.

Україна й Росія мають у чорноморському просторі життєво важливі інтереси. Головним мотивом української сторони є швидке забезпечення обороноздатності своєї держави і позбавлення однобічної залежності від Москви. До того ж численний флот потрібен Україні і з суто економічних причин. Крім можливого продажу кораблів третім країнам й економічного використання окремих баз і доків, теперішня ситуація штовхає Україну до господарської експлуатації деяких військових човнів, наприклад, з малою посадкою.

Із зрозумілих причин Україна сьогодні не може думати про якусь випадкову сутичку з Росією, від якої досі багато в чому залежить. За словами командувача українських ВМС Бориса Кожина, командування приділяє увагу насамперед власним проблемам, «жодні конфронтаційні питання його не цікавлять. Іде підготовка до прийняття власної частини флоту, який потрібен Україні, бо вона є великою морською державою».

Гортаючи зарубіжну пресу

РІВНОВАГА В РЕГІОНІ КРАЩА ЗА ВІЙНУ

Газета «Чеські Деник», що виходить у Празі, опублікувала статтю з приводу проблеми розподілу Чорноморського флоту.

Президенти Росії і України у червні ц.р. після тривалих переговорів домовилися про розподіл флоту. Реакція командувача російських збройних сил та деяких політиків від самого початку була негативна. Командувач Чорноморського флоту Балтін, мабуть, не бере до уваги розпаду СРСР, коли проголошує, що очікуваний розподіл матиме для флоту «згубні наслідки», і додає: «Життєво необхідне створення нових підрозділів, а не роз'єднання кораблів». Багато російських політиків і військових, як видно, не приховують переконання, що розпад СРСР буде в історії східної супердержави лише коротким епізодом. У цих висловлюваннях віддзеркалюються загальноприйняті російські уявлення про стратегію щодо колишніх союзних республік, що їх називають «близьким зарубіжжям». Політичне використання їхньої економічної залежності від Москви, що останнім часом, наприклад, найбільше відчула Естонія, повинне й надалі підтримуватися безконкурентною військовою силою у цій сфері.

Відмінність поглядів російської опозиції та виконавчої влади на чолі з Президентом Єльциним полягає, мабуть, тільки в тому, що опозиція недооцінює можливостей економічного тиску і однобічно віддає перевагу військовій точці зору. Єльцин, навпаки, швидко навчився використовувати по черзі одне і друге — з військових поступок одержувати економічний зиск. Розподіл флоту, що очікується (так само, як можливість залишення ракет у руках України), в очах російської опозиції переходить межі можливих «поступок». Бо Україна зможе в майбутньому стати такою сильною, що істотно впливатиме на події у Східній Європі.

Згідно з угодами, розподіл флоту має відбутися до 1995 року. Захід, і Чеська республіка також, мусив був би до цього ставитися прихильно. Військове послаблення східної супердержави і утворення нової сили, що ускладнила б за можливої зміни курсу Москви її шлях на Захід, є нашим найвагомішим зацікавленням. Звичайно, за умови, що такий розвиток у європейській частині колишнього СРСР призведе до встановлення нової регіональної рівноваги, а не до війни.

«МИ З УКРАЇНЦЯМИ ОДИН НАРОД — РОСІЙСЬКИЙ»

Отакої!

Ні більше ні менше. Так заявив лідер ліберально- демократичної партії Росії Володимир Жириновський. Нещодавно він перебував у Софії і прогнозував слов'янам апокаліпсис, якщо вони не з'єднаються навколо, звичайно, Росії. «Через десять років Болгарію завоює Туреччина, через двадцять Чехія буде німецькою», — сказав він. І щоби перервати геополітичні мандри майбутнього російського президента («Наша партія скористається із суперечок між комуністами і демократами і скоро прийде до влади, — запевнив Жириновський болгарських журналістів. — Росіяни звикли мати вождя, і я буду таким»), ваш кореспондент поставив йому три земні запитання.

— Нещодавно Ельцин і Кравчук домовилися розділити Чорноморський флот навпіл. Але ситуація там дуже складна. Ваш коментар?

— Щодо флоту, то справді... Його треба залишити в спокої. Флот має бути єдиний. Сьогодні його не треба ділити, бо в Україні неясне майбутнє, власне, як і в Росії.

— По «Останкіно» в одній з молодіжних програм віце-президент Росії Руцькой заявив, що він за відродження СРСР, щоправда, в дещо іншій формі...

— Наша партія проти відродження Союзу. Ми за відродження Росії як вітчизни всіх. Не варто створювати штучну державу. Вона знову трісне. Як тільки сьогодні Росія згорне свої відносини з Україною, остання повалиться, бо такою була наша економіка. Але навіщо! Ми ж з українцями один народ — російський.

— Тож ви проти того, щоб Україна була незалежною державою і підтримувала з Росією добросусідські відносини?

— Україна не може бути незалежною, зрозумійте. Це вже було. Пізно створювати незалежну Україну. А якщо під суверенністю ви розумієте закриття російських шкіл, ізоляцію українських росіян, присягання російських офіцерів силоміць на вірність Україні, то, будьте певні, флот повстане, повстануть і деякі військові частини, підніметься молодь... Тож що дає ця незалежна держава? Що вона дає?!.

Пана Жириновського навряд чи цікавила моя відповідь на його запитання. Вона в нього є, власне, як і в тих великоросіян, у котрих незалежна Україна застрягла поперек горла. Він дав кілька автографів, сказав, що скоро вийде з друку його книга «Останній стрибок на південь», зручно вмостився в «Мерседесі» і гайнув до провінції...

Василь ЖУКІВСЬКИЙ

Софія

Вістки з діаспори

Найстаріший осередок у Великобританії

45-річчя свого заснування відзначатиме цього року британський осередок Спілки української мови (СУМ). Нині осередок нараховує близько 100 членів.

Лондонські СУМівці беруть участь в європейських спортивних таборах, у світових зустрічах Спілки української молоді, організовують літературні вечори, доглядають за українськими могилами на Британських островах.

Проблеми україномовної освіти в Канаді

Уряди провінцій Канади певною мірою фінансово підтримують викладання української мови в державних школах таких провінцій, як Альберта, Саскачеван, Манітоба й Онтаріо.

Але кількість учнів невелика, тому, зазначає газета «Гомін України», українська громада мусить дбати про видання навчальних посібників для учнів (комерційні видавництва не беруться видавати матеріали такою малою кількістю), про розширення можливостей підготовки вчителів. На думку газети, в Канаді існує лише одна установа, яка може на професійному рівні координувати проекти викладання української мови. Це Центр освіти української мови при Канадському інституті українських студій Альбертського університету.

Будуть широко розповсюджені

У видавництві «Вест'в'ю Прес» (США) вийшла книга під назвою «Розуміння й запобігання геноцидові» з двома статтями про Україну: доктор Джеймс Мейс висвітлює причини й наслідки голодомору 1933 року, який чинився згідно з сталінським планом «знищити українську націю як політичний фактор і суспільний організм». Професор Ярослав Рудницький подає концепцію і дефініцію лінгвіциду, тобто політику пригнічування Росією української мови. Значення обох статтей у тому, що вони надруковані у міжнародному виданні англійською мовою й будуть широко розповсюджені в Америці, Канаді, Австралії та європейських країнах.

Фотофакт

Жіночий удар — невідворотний

Якщо для представників засобів масової інформації світові наради, як то зустрічі лідерів країн «великої сімки», — справжній інформаційний хліб, то для спецслужб держави-господарки форуму — додатковий головний біль. Безпека у сучасному світі цінується високо, і гарантувати її доводиться не лише з допомогою кремезних чоловіків, а й тендітних жінок. У цьому є свій сенс, бо невже терорист чекатиме від сумирної секретарки такого професійного удару (НА ЗНІМКУ).

Готуючи чергову зустріч керівників семи індустріально найрозвиненіших держав світу, спецслужби Японії вишколили близько 800 агентів. Серед них багато представниць прекрасної статі. Потрібної миті вони готові завдати удару навіть звичайною текою для паперів.

Фото ІТАР-ТАРС.

Експрес-інформація

Бомбити чи ні — вирішувати генсеку

Згоду передати силам ООН у колишній Югославії позиції сербських формувань на стратегічно важливій висоті поблизу Сараєва дав лідер боснійських сербів Р.Караджич. Це рішення було оголошене під час мирних переговорів у Женеві. Напередодні мусульманські представники погрожували нехтувати переговорний процес, якщо сербські формування не залишать згаданої висоти.

Не поспішайте за «російські грати»

Зі спільною заявою проти ратифікації угоди про вступ Молдови до СНД виступили представники опозиційних партій республіки — Народного фронту, Демократичної партії праці, з'їзду інтелігенції та інших. Як відомо, днями у Кишиневі розпочала роботу надзвичайна сесія молдовського парламенту, одним із пунктів порядку денного якої є ратифікація згаданої угоди. У заяві, зокрема, йдеться про те, що «імперські сили у вищому законодавчому органі намагаються втягнути Молдову до нової імперії і повік ув'язнити її у зоні впливу Росії». Депутати від опозиції закликали колег не припустити ганебного акта позбавлення республіки незалежності.

Не було б поступу, та війна допомогла

Без зволікання поновити близькосхідний мирний процес закликали ізраїльтян і арабів Президент Єгипту Х.Мубарак і держсекретар США У.Крістофер. Виступаючи на прес-конференції після переговорів з єгипетським керівництвом, американський дипломат висловив сподівання, що трагічні події останніх днів на ліванo- ізраїльському кордоні нагадають супротивним сторонам, як важливо досягти поступу у переговорному процесі. Х.Мубарак, у свою чергу, заявив, що не бачить сьогодні проблем з поновленням переговорів щодо близькосхідного мирного врегулювання. Поїздка У.Крістофера країнами Близького Сходу триває. З Єгипту він вирушив до Ізраїлю.

Освіта як гуманітарна допомога

Близько мільйона підручників мовою фарсі планує надіслати до Таджикистану Міністерство освіти Ірану. Іранський уряд також має намір відкрити школи у кількох середньоазіатських республіках та Азербайджані. Вчителі цих країн прослухають спеціальні курси в іранських коледжах.

Океан таємницю збереже

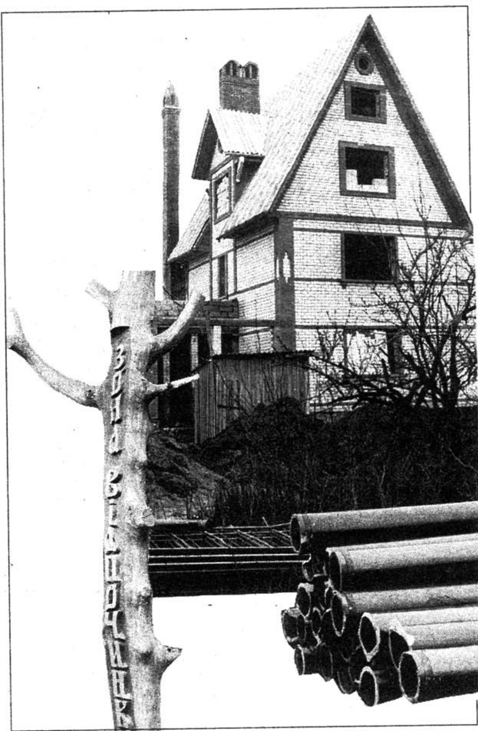
Під час запуску з авіабази Ванденберг у штаті Каліфорнія (США) вибухнула американська ракета-носій «Титан-IV». За повідомленням представника ВПС Сполучених Штатів, ракета мала вивести на довколоземну орбіту таємний вантаж, але вибухнула за дві хвилини після старту. Рештки її впали в Тихий океан. Ракета несла новітній американський супутник-шпигун «Лакросс».

Всесвітня щедрість

Про надання позики Республіці Білорусь розміром 8,3 мільйона доларів оголосив Всесвітній банк. Гроші підуть на зміцнення бази економічних реформ у державі.

За повідомленнями наших власних кореспондентів і зарубіжних інформагентств.

КЛОНДАЙК ПІД КИЄВОМ

Колаж Михайла САЧКА.

Екологія

Сюжет цієї в цілому тривіальної історії тягнеться з незабутніх застійних часів. Змінилися політичні уподобання, певні акценти і головні дійові особи. Але незмінним лишився принцип: хто платить, той і замовляє музику. Ця «музика» звучить на тлі мальовничої природи київської приміської курортної зони на замовлення можновладної еліти. Раніше — партійно-номенклатурної, тепер — підприємницької. Бо святі місця, як відомо, пустими не бувають.

Громадськість, що сподівалася на позитивні зміни, розчаровано констатувала: у прибережній водоохоронній зоні Дніпра і Козинки пасторальний пейзаж перетворюється на урбанізований, чарівний кончезаспівський краєвид за сприяння місцевих адміністративних структур продовжує спотворюватися приватною забудовою. Вони гнучко переорієнтувалися і запобігливо обслуговують нових замовників, нехтуючи своїми обов'язками і довір'ям тієї ж громадськості.

У цьому пересвідчилися члени комісії, до якої увійшли працівники управлінь земельних ресурсів, архітектури та охорони навколишнього природного середовища Київської обласної держадміністрації. Комісія була створена для перевірки виконання вимог Земельного кодексу в селищі Козин Обухівського району. Перевірку спонукали і численні звернення місцевих жителів і киян, які не можуть миритися з відвертим свавіллям виконкомівців Козинської селищної Ради народних депутатів на чолі з М. Федоренком.

Виявилося, що виконком порушив не лише Земельний кодекс і відповідне розпорядження обласного керівництва, а й цілу низку природоохоронних, водоохоронних, містобудівних нормативних документів. Напористим і грошовитим лідерам вітчизняного бізнесу земельні ділянки відводять без належного оформлення документів і попереднього погодження з відповідними службами.

Наприклад, вісім гектарів сінокосів колгоспу імені Кабанця, розташованого у прибережній захисній смузі, до того ж у лісопарковому поясі, віддано у постійне користування малому підприємству «Інтерконтракт». Освоєння території розпочалося із самовільного зведення залізобетонної огорожі та монументальних дач. Сусідні ділянки «застовпили» товариство з обмеженою відповідальністю «Тапримекс», фірма «Амарант ЛТД». Між дренажним каналом і водозахисною дамбою десять гектарів одержало мале підприємство «СТС».

Наслідувати «передовий досвід» колег-виконкомівців з Козина поспішають й інші місцеві керівники. Зокрема Підгірницька сільрада виділила ділянки під індивідуальну забудову, скажімо так, окремим киянам. Хоча за матеріалами інвентаризації земель ці площі призначалися під розширення підсобних господарств місцевих жителів.

Певний і досить прозорий інтерес у пільговому розподілі земельних ділянок має також Дніпровське басейнове водогосподарське об'єднання Держводгоспу України, де начальником І. Гром, — головний землекористувач у цій місцевості. Бо ж і йому припадають чималі «крихти» кончезаспівського пирога.

Зрозуміти підприємців — шукачів «вільних» земель можна: вони вкладають гроші у надійну «золоту жилу» — нерухомість. Але треба оцінити і дії тих, хто цією землею гендлює. Не подумайте, що ми, боронь Боже, виступаємо проти розвитку індивідуального садівництва і городництва. Нехай процвітає і підприємництво. Але це має відбуватися за законом, цивілізовано, а не за рахунок інших громадян і природ[и]. Бо ж саме для збережен[ня], оздоровлення довкілля, розчищення і благоустрою Козинки, озеленення прибережної захисної смуги і навіть дотримання елементарної чистоти — ні у «дачників», ні у місцевої влади коштів не вистачає.

На думку членів комісії, вибіркова щедрість керівних осіб селищного і сільського масштабу має зацікавити Обухівську районну державну адміністрацію, районну Раду народних депутатів та підпорядковані їм компетентні служби. Своє слово мають сказати і обл[асні] владні органи та відповід[ні] державні відомства. А поки стурбованість виявляють лише органи Мінприроди і в межах своїх дуже обмежених повноважень намагаються покласти край пере[т]воренню Кончі-Заспи [на] Клондайк для нуворишів і безпринципних тимчасових правителів від влади.

Валентина ОКІПНА,
Микола ПОЛІКАРПОВ.

ГАЗОВА «ГОЛОВОЛОМКА»,

або Нетрадиційний погляд на традиційні речі

«Затяжна нафтова криза ставить під загрозу саме існування нашої молодої держави». Таке песимістичне твердження сьогодні можна почути скрізь — від Верховної Ради до тракторного стана. Якщо в цьому році матимемо 45 мільйонів тонн нафти — виживемо, а якщо 15—17, як обіцяє Росія, — тоді катастрофа, крах економіки і таке інше. Тому повідомлення заступника глави облдержадміністрації Валерія Кальченка про те, що тільки переведення котелень, які працюють на рідкому паливі, на природний газ заощадить області 855 тисяч тонн цього енергоносія (а це в нинішніх цінах — майже 40 мільярдів карбованців), стало мало не сенсацією. Подумати тільки: в самій лише Кіровоградщині така кількість! А в усій Україні? Тоді чи потрібні нам 46 мільйонів тонн нафти, щоб значну частину її спалювати в печах? Адже ще Менделєєв застерігав: палити нафтою — палити асигнаціями.

Нічого дивного немає в тому, що нафтова скрута боляче вдарила і по сільському газоспоживачеві. Адже на відміну від природного газу його скраплений родич виробляють саме з нафти. І незабаром за нього доведеться платити величезні гроші — 190 доларів за тонну, тоді як природний значно дешевший.

Проте, хоч як дивно, на Кіровоградщині прагнення заощаджувати рідке паливо ще дуже слабо підкріплюють на практиці. 3055 котлів працюють на ньому. І тільки 27 котелень переведені на природний газ. А цього року заплановано переобладнати «аж» 13. І це тоді, коли майже половина з них розташована поблизу діючих газових мереж. Тож сенсація сенсацією, а про ефективне використання наявних можливостей говорити, мабуть, передчасно.

Не можна стверджувати, що ця проблема не хвилює керівництво області. Її двічі розглядали в 1991 році, про неї йшлося на недавній колегії при представникові Президента. Є навіть програма газифікації села і переведення на природний газ промислової та комунальної сфер. Але факт залишається фактом. Рівень газифікації сільської місцевості тут утричі нижчий від республіканського. Прокладені мережі та автогазорозподільні станції, по суті, «відпочивають», бо хіба можна говорити про їхнє нормальне завантаження, коли цей показник становить лише 11,4 відсотка? Тобто сотні кілометрів труб спокійненько іржавіють в землі, від затрачених величезних коштів мало віддачі.

Тепер на Кіровоградщині якось намагаються прискорити переведення сільських споживачів на користування природним газом. Проте без особливих успіхів, хоча можливості тут значні. Тільки потенціал уже збудованих мереж дає змогу подати природний газ у 18 тисяч квартир і тим самим скоротити нестачу газу на селі. Особливо великий резерв мають Долинський, Компаніївський, Новгородківський, Олександрійський та Петрівський райони, проте не поспішають його використати. І, мабуть, не тільки їхня провина в цьому.

Якщо взяти промисловість і комунальні котельні, тут основним каменем спотикання села стала відсутність потрібного обладнання. Років за два тому воно надходило з Прибалтики та Росії. Але розрив економічних зв'язків зробив свою справу: поставки звідти припинилися. Тепер українські підприємства налагодили випуск того дефіциту, але відповідні обласні служби ніяк не знайдуть туди дороги.

Перешкодою газифікації на селі стала нестача коштів. Раніше розраховувалися колгоспи або окремі власники. Тепер ні тим, ні тим це не під силу. Адже нині газифікація одного будинку коштує 400 тисяч карбованців. Звісно, далеко не кожний селянин в змозі купити увесь набір — плиту, газову колонку, котел, батареї з трубами. Керівник державного підприємства «Кіровоградгаз» Анатолій Фабрика пропонує дещо спрощену схему: тимчасово, до кращих часів, прокласти газ у сільські будинки тільки для користування плитою. Але тут підстерігає давня небезпека. З гіркого досвіду знаємо: немає в нас нічого довговічного, ніж тимчасова споруда.

Більш прийнятними видаються намагання якось здешевити матеріали й роботи з газифікації. За рахунок зменшення вартості цегли, газового устаткування, яке почали випускати заводи області. У такий спосіб можна нашкребти всього півсотні тисяч карбованців. Мабуть, все ж таки більш реальне запропоноване облдержадміністрацією: залучити до цього кошти, що йдуть у сільську місцевість на компенсацію вартості твердого палива. Замість тих двох тонн вугілля, що купує держава для опалення сільської хати, сплатити її власникові частину вартості газифікації. Хоч це за нашої інфляції теж головоломка з непередбачуваною відповіддю.

Одне слово, проблем та проблем і нікуди від них не дітися. Треба рятувати хоча б ті труби, що лежать у землі і можуть подавати газ. Для цього кіровоградці створили кілька спеціалізованих підприємств і дільниць, намагаються використати можливості сількомунгоспів. А на державному рівні, певне, треба було б подумати про використання альтернативних джерел енергії. Адже на Заході перевагу віддають електричному обігріванню приміщень, навіть сталь виплавляють переважно за допомогою електрики.

Ми, звісно, налякані Чорнобильською аварією, але ж Франція виробляє на своїх АЕС удвічі більше електроенергії, ніж Україна, і не збирається на цьому зупинятися. У той же час лише на Кіровоградщині запаси урану такі, що вистачить на потреби в енергоносіях для багатьох поколінь. Я вже не кажу про можливості виробництва бензину, газойлю, мастил з олександрійського бурого вугілля. То чи не краще було б зайнятися урановим ребусом, аніж зациклюватися на газовій головоломці? Хоча і її треба розв'язувати якнайшвидше.

Микола ВОЛОК.

Кіровоград.

ДЛЯ КОГО СОЛОВ'Ї СПІВАЮТЬ ЗАВЖДИ

ПРИЙШОВ дід до баби — женитися. Подивилася та на «нареченого» та й питається:

— А де ж ти, голубе, був, коли співали солов'ї?

Отаку байку не без моралі нагадав на одному із засідань колегії при представникові Президента в Богуславському районі Київської області голова колгоспу «Рось» із села Дибинець В. І. Батрак. А мова тоді йшла про те, що в господарствах катастрофічна нестача коштів, нічим розраховуватися за пальне, немає грошей на будівництво, соціальний розвиток.

Про цей випадок згадала, коли їхала до Віктора Івановича. Милуючись широкими заасфальтованими вулицями, веселими білими будинками, що потопають у садах, добротними колгоспними спорудами, трояндами на просторому сільському майдані, думала: «Мабуть, для цього Батрака солов'ї співають завжди, коли для нього і криза — не криза, а так, привід для азарту: нема такого крутосхилу, щоб не здолати».

Це я собі так думала, їдучи у Дибинці, швидше за звичкою шукати порівняння, бо, здається, навіть такому господарю, як Батрак, о цій порі теж не до високих пієтетів.

Коли їхали до Дибинець, то не без гордості, нібито він сам усе це зробив, нахвалював Батрака голова Богуславської районної Ради Віктор Федорович Кривий:

— Це такий чоловік, скажу вам, що ціни йому немає. Ані копійки кредиту в держави не взяв, усе за кошти господарства побудував. Тваринницькі ферми — не ферми, а палаци, щойно пущено цегельний завод з річною потужністю дев'ять мільйонів цеглин, недавно повністю завершено газифікацію села. Все це господарським способом, власним коштом. А грошей на колгоспному рахунку не меншає.

...Але ж і голова у Дибинцях, я вам скажу! Енергійний, стрункий, а засмага лише підкреслює блакитні молоді очі — ніяк не дати йому 53 роки. Просто тобі герой американських фільмів з Діном Рідом у головних ролях. Коли б не гарні селянські руки, які вміють робити всяку роботу...

Про що розмова о такій порі? Та про що ж? Про трудне, але неперевершене свято, що його чекали протягом року і яке болить щомиті: встигнути до дощів усе зібрати з поля. Жнива!

Зустрічалася з Віктором Івановичем кілька днів тому, коли в колгоспі закінчували збирати зелений горох, а на підході головний скарб — елітні пшениці «Західна», «Донський напівкарлик», «Миронівська-27» — чи не найбільше багатство колгоспу. Не побоюся високих слів, коли скажу, що тут леліють мало не кожен колос. І не тільки тому, що майже весь урожай продаватиметься як насіннєве зерно, а ще й тому, що чим вища його якість, тим більший прибуток господарству.

Питаю у Віктора Івановича, що передбачили зібрати цього року. Він якось аж надто обережно, як мені здалося, притишує голос:

— Хліба стоять стіною, але як покаже погода. Біологічний урожай і на всі 60 центнерів потягне, а от якщо по півсотні зберемо, то буде непогано. Ви ж бачили, які в нас поля...

Що правда, то правда. Від тутешньої гористої місцевості туристи й відпочивальники у захваті, а от комбайнові на крутосхилах розвернутись важко.

— От уже нафантазував господь Бог,— дивувалися фахівці із столиці, які складали кадастр колгоспної землі у Дибинцях. Понад 50 відсотків — піски, сильно змиті плеса, еродовані ділянки, яруги...

До речі, заплатили колгоспники за цю роботу два з половиною мільйони карбованців. Причому підійшли до цього діла з усією серйозністю. Запитую у голови, навіщо йому був цей клопіт. А він твердо:

— Приватизація, роздержавлення землі не за горами, тож щоб не з бухти-барахти все це робити готуємося.

— Як? — дивуюся.— Ви свій благополучний з усіх боків колгосп, де від кожної корови надоюють майже по 14 кілограмів молока, а доярки одержують щомісячну платню 60—80 тисяч карбованців, де всупереч усьому вагомі прибутки дає тваринництво, де 50 центнерів збираєте з гектара,— збираєтеся розділити по дворах?!

— Хто захоче вийти з колгоспу, той може зробити це, забравши свій пай,— що тут такого незвичайного? — незворушно каже Віктор Іванович.— Але не думаю, що у нас буде багато охочих. Так, реформи в селі потрібні, але ми переконалися, що колективне господарювання, коли люди розуміють і усвідомлюють сенс своєї праці, коли кадри на своїх місцях, має величезні резерви. Здійснимо акціонування — тоді кожен працівник буде бачити: як попрацював, так і заробив. Не забудемо пенсіонерів, бо це наш золотий фонд. Вони й досі нас виручають. Не забудемо кожного, хто працю свою в колгосп вклав.

— Ех, знаєте, які у нас люди? Та я б наших фахівців — скажімо, завідуючих тваринницькими фермами Ольгу Петрівну Гасюк, Леоніда Явтуховича Резніченка, механізаторів Миколу Васильовича Шнуренка, Григорія Семеновича Сколоту, Василя Єлисейовича Масюка, Михайла Івановича Прилипка, Володимира Івановича Буйвола — не проміняв би й на п'ять професорів за кожного, бо вони в своєму ділі самі професори...

— Але знаєте,— довіряється він,— у мене характер жорсткий. Буває такий жорсткий, що й сам шкодую. І чоловік, якого я образив, буває, каже: «Буду скаржитися». І я йому відповідаю: «Скаржся, тільки ж не забудь при цьому сказати, що вилаяв я тебе тому, що ти ледацюга, п'яничка, живеш за рахунок інших».

І Батрака проблеми заїдають. А хіба ні, коли тонну зерна доведеться державі продавати вдвічі дешевше, ніж коштує тонна пального. Цегельний завод уже, вважай, можна «вмикати», а термодатчика для контролю температури в камері випалювання від 0 до 1300 градусів ніде придбати. Віктор Іванович, як нині прийнято висловлюватися, готовий вислухати будь-які пропозиції. І можливі варіанти.

Колись, коли він ще починав головувати (а виріс у цьому ж таки селі, де, до речі, й досі живуть і працюють його чотири брати і дві сестри), він мріяв про мільйон на колгоспному рахунку. Нині мільйонів сотні, а от витратити їх на користь для господарства проекти — проблема. Бо все — дефіцит.

От завершили газифікацію — 55 кілометрів труб проклали. Тільки той, хто не жив у селі, не зрозуміє, що то за щастя — газ в оселі. І Віктор Іванович розуміє.

— Двічі я плакав у своєму житті,— каже він.— Перший раз — коли за путівкою побував у Індії і побачив голодних дітей на вулицях їхньої столиці. Другий — коли увімкнули газ...

І я його розумію. Плакав не тому, що протягом двох років, за які він освоїв це діло від проекту до технології і виготовлення, і вибивання труб, недосипав, поклав тут стільки здоров'я, що ніякі курорти його не відновлять. Даруйте мені, скептики, на високому слові, але були ці сльози тому, що не перевелися ще у нас люди, які люблять землю, на якій живуть, батьківщину, де пуп закопаний. От тільки чи всі ми про це пам'ятаємо?

Вже й їхати було пора, а Віктор Іванович усе припрошував: «От ще подивіться, який у нас побудований молитовний дім для євангелістів-християн-баптистів, не дім, а справжній храм». Я вкотре подивувалася, бо через темний свій атеїзм поняття не мала, що існують і такі віруючі, а він теж усміхнувся:

— Та і я не дуже сильний у цім ділі. Але люди вони добрі, роботящі, а щоб вилаятися, нагрубіянити, то Боже збав. І пресвітер у них — чоловік освічений, спільну мову з ним знаходимо. А коли яка допомога потрібна, то знаю — не відмовлять.

А то ще під'їдемо до Покровської церкви — споруди XVIII століття. Саме відновлюємо, реставруємо — одне слово, борги роздаємо. А я так подвійний: малі були, то з хлопчиками шпурляли горохом з хорів батющці на лисину. Ох і діставалося ж нам на горіхи!

Хоч і з часом було сутужно, але на цегельний завод усе ж поїхали: знала, що не запрошував люди Віктор Іванович ні проектантів, ні конструкторів, ні технологів. Сам його «намалював» — до останнього креслення. Нині їдуть звідусіль — і раціонально, і технологічно, і дешево. Тепер цеглу матимемо: десять відсотків на власне будівництво, решту — на потреби району та області.

Ох, Вікторе Івановичу, хай співають вам солов'ї завжди...

Валентина **ПИСАНСЬКА**.

Дибинці Богуславського району Київської області.

ШУКАЙТЕ ТОЧКУ ОПОРИ

«Я знаю лише те, що нічого не знаю». Це Сократ за чотири століття до різдва Христового міг дозволити собі таку розкіш, а не керівники наших підприємств у теперішньому хаосі. Хоча й почуваються вони не певніше, ніж давньогрецький філософ, коли «занедужав» на діалектику. Однак їм, промисловцям, щоб не збанкрутувати остаточно, треба принаймні якнайшвидше з'ясувати: що саме не відають і мусять надолужити. Проте більшість...

Виявляється, навіть більшість директорів, до яких зверталися представники Міжнародного центру приватизації, інвестицій та менеджменту, переконана в протилежному. І певно вважає, що Архімед, закликаючи «Дайте мені точку опори!», вже тоді мав на увазі матеріальну допомогу, і в жодному разі не навчання. Навіть якщо йдеться про науково-практичний семінар, організований спільно з відомою німецькою консалтинговою фірмою «Доктор Візельхубер і партнери» та фінансований Міністерством закордонних справ Німеччини. Чи варто витрачати час на науку, коли на виробництві завал?!

«Варто!» — в один голос запевняють керівники п'яти київських підприємств: меблевого комбінату, заводу ДСП, заводу будматеріалів, швейної фабрики «Україна» та фабрики «Пакет», які не відмовились від пропозиції і не помилились. Адже семінар «Санація підприємства і кооперація» досліджував проблему економічного оздоровлення підприємства (не якогось абстрактного — конкретного, вашого) та можливість партнерства з німецькими колегами (до речі, заводу будівельних матеріалів цю можливість уже вдалося здійснити).

Як зазначив представник фірми Олексій Айхлер, семінар мав три етапи: усебічне вивчення стану підприємства, підготовка концепції оздоровлення і реалізація її. Тренери знайомили слухачів із правилами й законами менеджменту та маркетингу, за якими організовують діяльність підприємці в усіх економічно розвинених країнах світу, не забуваючи при цьому зважати на особливості, характерні для кожної держави, кожного суспільства, кожної економічної системи. Звертали на це увагу й наших керівників: економіка жива, готових рецептів, однакових для всіх, не буває. Треба спершу досконало вивчити її мову, а вже потім діяти й приймати рішення. Отже кожен день занять завершувався діловими іграми. «Грались» у «Внутрішній аналіз підприємства», «Причини кризи», «Менеджмент проектів у кризовій ситуації», «Аналіз вартості на промисловому виробництві» та ще чимало цікавих речей.

«Нашою метою було підготувати не тільки групу менеджерів, які втілюватимуть концепцію санації, а й українських тренерів, котрі поширюватимуть знання серед колег, партнерів. Адже п'ять підприємств, яким нам вдалося допомогти,— це краплинка в морі вашої економічної кризи»,— зауважив професор Райнер Нітхамер, консультант постійної комісії з питань економічної реформи та соціального управління Верховної Ради України.

Цікавий іще один момент: серед згаданих підприємств були і державні (наприклад, завод будматеріалів), і вже приватизовані (наприклад, меблева фабрика). Порівняння їхніх проблем і досвіду засвідчувало: приватизація — не панацея від економічної недуги. Це лише форма, а не якість господарювання. Успіх забезпечить вміле управління виробництвом, сприятливе законодавство та інші важливі чинники, важливі як для приватизованих підприємств, так і для державних. На думку пана Нітхамера, взагалі є сенс приватизовувати ті заводи і фабрики, які вже видужали, міцно стали на ноги, а не розвалюються, яких у нас сьогодні більшість. А їхні розгублені керівники у прямому розумінні знають лише те, що вони абсолютно нічого не відають про закони ринкової економіки. Шукайте точку опори!

Наталія **СОЛОНЕЦЬ**.

ХОЧЕШ СИРУ — ЇДЬ В ДАШКІВКУ

Дашківка — село як село. Втім, тут завжди можна купити сир. Ні, його сюди не завозять з райцентру чи Полтави, навпаки — з багатьох навколишніх міст і сіл приїжджають у Дашківку люди, щоб придбати цей смачний продукт. І нічого дивного в цьому немає, адже в селі працює власний сирозавод.

Ще в 1991 році з ініціативи голови правління сільськогосподарського підприємства «Надія» М. Рибалки розпочали будівництво, вклавши в нього близько 800 тисяч карбованців. Спорудити і оснастити завод допомогли промислові підприємства Дніпропетровська, з якими дашківці підтримують тісні ділові зв'язки. Нині підприємство працює на повну потужність. Сировина, як мовиться, під боком — молоко доставляють з колгоспних ферм Кобеляцького району, приносять його й індивідуальні здавачі. Сиру виготовляють достатньо, тож вистачає і місцевим, і приїжджим.

Павло **КАРНАУХ**.

Полтавська область.

Відродження

Хор Світлани Фоміних

Цей колектив знають, люблять не тільки в Миколаєві, хоча тут розквітла його слава. Він здобув і міжнародне визнання.

ПІДНЯЛАСЯ завіса, на сцену стрімкою ходою вийшла невисока елегантна жінка у строгій концертній сукні, застигла на якусь мить перед хором, піднявши тендітну руку, — і до залу полинула чудодійна мелодія фольклорної композиції «Ой, в борі» Олександра Яковчука. Я не знаю, чи такою замислював її, композицію, композитор, але те, що подає слухачам «Хор Фоміних», є, глибоко переконаний, ще й самостійним музичним витвором найвищого гатунку. Здатним не просто зачарувати — повести, зануритн у якийсь навдивовижу казковий світ звуків, посеред якого забуваєш, хто ти, де ти. Лиш всотуєш у себе мелодію, в якій сплелися воєдино неповторні народні наспіви, майстерно відтворені звуки навколишньої природи...

А затим, не встигнеш отямитися — нові й нові твори, такі різні за своїми музично-змістовими та виконавсько-технічними характеристиками, але щоразу захоплююче-неповторні: «Перша літургія» Л.Дичко і «Сіріус» В.Еркальяна, «Поезії» В.Зубицького і «Голоси Картлі» О.Тактакішвілі, «Хороводи» В.П'янкова і «П'ять японських віршів» М.Гагнідзе... А ще — класичні обробки українських народних пісень. А ще (коли вам, звичайно, пощастить, бо в одному концерті не вміщується, зрозуміло, все те, що є в репертуарі «Хору Фоміних». Отож слід ходити на його виступи знову й знову) — величні й суворі мелодії кращих творів культової музики — Д.Верді, Д.Бортнянський, П.Чесноков, В.Рунчак... Не знаю, чи перенесетеся туди подумки, усім своїм єством під куполи уявного собору, але що обов'язково відчуєте «храм» душі своєї — певен.

«Хор Фоміних» — то назва неофіційна, але ж така, що міцно прижилася в Миколаєві. І не тому, думаю, що офіційна назва дещо задовга: жіноча академічна народна хорова капела обласного науково-методичного центру народної творчості та Миколаївського державного училища культури. Просто оте «Хор Фоміних» досить чітко і правдиво вказує на джерело неповторності колективу — багаторічне керівництво ним заслуженого працівника культури України, а тепер уже й лауреата Державної премії імені Т. Шевченка Світлани Фоміних. Ще 1975 року молода викладачка культосвітнього училища, що згодом стало державним училищем культури, створила хоровий колектив. І відтоді веде його від твору до твору, від концерту до концерту, від успіху до успіху.

Так, хор давно переріс призначення тільки навчального творчого колективу. В його складі тепер не тільки студентки училища, а й працівники інших установ культури, співаки, фах яких зовсім не зв'язаний зі сценою. Усіх їх — обдарованих і закоханих у хоровий спів — зібрала під своє крило Світлана Фоміних. Аби багато чого навчити, найдоцільніше та найповніше розкрити їх можливості у виконанні найскладніших шести-дев'ятиголосих творів (а саме такі переважають у репертуарі хору). Ось думка з цього приводу кандидата мистецтвознавства Олександра Макаренка:

— Світлана Григорівна виховує хориста з «незалежним» голосом, для якого чуття ансамблевого виконавства грунтується на повному володінні вокальною партією. Кожна хористка майстерно володіє своїм голосом, тож може вести самостійну мелодичну лінію. У такий спосіб диригент досягає поліфонічності, ансамблевої стрункості, чистоти інтонування — всього того, що й визначає притаманну капелі високу виконавсько-хорову культуру.

«Хор Фоміних» знають, люблять не тільки в Миколаєві, хоча саме тут розквітла його слава. Він здобув і міжнародне визнання. Має срібну медаль з Міжнародного конкурсу хорового мистецтва в місті Целє (Югославія), приз Спілки музичних діячів Болгарії, перші премії конкурсів українського хорового мистецтва імені М.Леонтовича, багато інших відзнак. Капела така своєрідна за творчою манерою й майстерністю, що про неї можна говорити, вважає багато хто з фахівців, як про унікальне явище в історії українського хорового музичного мистецтва. І хоча останніми роками в деяких обласних центрах спробували створювати спеціальні «поля хорового співу», саме Миколаїв, завдяки «Хору Фоміних», можна назвати нині одним з найперших і найреальніших центрів хорового виконавства, принаймні — на півдні України. Бо ж, окрім колективу, про який мова, є в Миколаєві, у райцентрах регіону ще чимало талановитих хорових колективів, які дарують людям пісенну радість. І часто-густо співають у них, керують ними вихованки Світлани Фоміних. Ті, хто пізнав чарівність хорового співу, розлучитися з ним уже не можуть.

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».

Культура: думка власкора

ШЕДЕВРИ «ПЛИВУТЬ» ЗА КОРДОН

До Коломийського музею покутського й гуцульського мистецтва імені Йосафата Кобринського мене привела потреба вгамувати інформаційну спрагу. Хотілося оглянути нові експонати в його інтер'єрах, помилуватися на рукотворні дива цієї щедрої на таланти землі. Але приголомшливими були слова заступника музею пані Романи Баран:

— За останні два роки запасники нашої установи не були поповнені жодним путнім виробом. Не кажу вже про шедеври. Вони пропливають повз нас, осідаючи у приватних колекціях та музеях Сполучених Штатів Америки, Канади, Франції, Австралії...

— І чим це пояснити?

— Фінансовим убозтвом нашої культури. Музеї дожилися до стану церковної миші — не мають коштів не те що на придбання творів мистецтва, а й звичайнісінські канцтовари їм тепер не по кишені. Якщо держава не отямиться, не збільшить видатків на культуру, то її очікує духовне виродження.

Я мав нагоду на власні очі побачити, чому шедеври наших неперевершених майстрів опиняються в дальньому і ближньому зарубіжжі. На базарах Косова, Верховини, Рахова, де впадає в вічі багато мистецького краму, з'явився н овий тип перекупників, які полюють за виробами, що становлять естетичну цінність. Торгують за валюту. Художники-прикладники, які ледве животіють під дахом державних майстерень, вимушені збувати свою продукцію цим паразитуючим на їхньому мистецтві ділкам. Радіють і з кількох «зелененьких» — з ними не загрожує голодне існування.

Вициганивши майже за безцінь вартісну річ, перекупник не має проблем з її збутом. Тут уже він знаходить іноземцівпосередників і оптом вигідно перепродує куплене.

Останнім часом західні перекупники почали обходити наших ділків. Вони вступають в контакти безпосередньо з різьбярами, писанкарями, гончарами, ткачами, мосяжниками і отоварюються напряму. Коштовні художні речі дають їм на західному ринку добрячий зиск.

Але ті самі функції посередника в реалізації виробів образотворчого мистецтва могла б узяти на себе держава і класти до своєї кишені конвертовану валюту. Та розуму на це, як видно, бракує. Чи руки не доходять? Ні в Косові, ні у Верховині, ні в Рахові не зуміли зробити конкуренції різним комбінаторам-перекупникам.

Скромну спробу протистояти цьому зробили у Вижниці, що на Буковині. Тут майстри народного мистецтва об'єдналися в асоціацію, заснували свій магазин і в такий спосіб захищають себе від фінансових негараздів, дають відкоша ділкам з «чорного ринку».

Щось подібне намагається робити представниця Корпусу миру, консультант з питань економічного розвитку і приватизації Коломийської районної Ради народних депутатів пані Енн Лінден. Недавно вона влаштувала велику виставку зразків виробів місцевих художників-прикладників і кращі відібрала для демонстрування за кордоном з метою виявлення ринків збуту для них. Перші партії кращих творів завдяки цьому посередництву вдалося спродати через магазини Великобританії та США.

Стосовно музеїв, то про поповнення їхніх мистецьких колекцій мусить потурбуватися насамперед Міністерство культури. Для цього треба створити власний валютний фонд. А поповнювати його можна багатьма шляхами, у тому числі й централізовано реалізуючи твори майстрів-прикладників через власну торговельну мережу.

Василь БАБУХ.

Івано-Франківська — Чернівецька області.

ГОЛОС УКРАЇНИ

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 800.040.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311146.

1, 4, 5, 6 та 8 — сторінки набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».